

Likvidace státního podniku

Jestliže právo hospodaření státního podniku (a vlastnické právo státu) k nemovitostem zaniklo v důsledku dražby, není zde dosud neznámého majetku státního podniku jako nezbytné podmínky postupu soudu podle § 75b odst. 2 obch. zák. Jestliže ale právo hospodaření státního podniku (a vlastnické právo státu) k nemovitostem nezaniklo a trvalo i ke dni výmazu státního podniku z obchodního rejstříku, jde o případ, byl zjištěn dosud neznámý majetek státního podniku. O dosud neznámý majetek ve smyslu § 75b obch. zák. jde zejména v případech, kdy tento majetek nebyl (mylně) považován likvidovanou společností (popř. státním podnikem) za předmět jejího vlastnictví (práva hospodaření) k okamžiku skončení likvidace (§ 75b odst. 1 obch. zák.), nebo k okamžiku výmazu z obchodního rejstříku (§ 75b odst. 2 obch. zák.).

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 3946/2011, ze dne 28.2.2013)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatelky G.D. ASSOCIATED S. A., se sídlem v T., zastoupené JUDr. P.V., advokátem, se sídlem v P., za účasti 1/ Z. ČESKÉ BUDĚJOVICE „v likvidaci“, státního podniku, naposledy se sídlem v Č.B., 2/ České republiky - Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, se sídlem v P., zastoupené JUDr. J.F., advokátkou, se sídlem v P., o zrušení zápisu o výmazu státního podniku z obchodního rejstříku, vedené u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 13 Cm 546/2007, o dovolání navrhovatelky proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. února 2011, č. j. 7 Cmo 114/2010-322, tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. února 2011, č. j. 7 Cmo 114/2010-322, se ruší a věc se vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 15. prosince 2009, č. j. 13 Cm 546/2007-288, zamítl návrh na zrušení zápisu o výmazu státního podniku Z. ČESKÉ BUDĚJOVICE v likvidaci [dále jen „státní podnik“] (výrok I.), na obnovení likvidace státního podniku (výrok II.) a na „ustanovení“ likvidátora státního podniku (výrok III.) a rozhodl o nákladech řízení (výrok IV.).

K odvolání navrhovatelky Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 9. února 2011, č. j. 7 Cmo 114/2010-322, usnesení soudu prvního stupně potvrdil (první výrok) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (výrok II.).

Soudy vyšly z toho, že:

1/ Provozní jednotkou, k níž měl státní podnik právo hospodaření, byl v roce 1993 mimo jiné i velkosklad ovoce a zeleniny v Pelhřimově, představovaný nemovitostmi zapsanými /nyní/ u Katastrálního úřadu pro Vysočinu, katastrálního pracoviště Pelhřimov na listu vlastnictví číslo 1000 pro obec Pelhřimov, katastrální území Pelhřimov (dále jen „nemovitosti“).

2/ V rámci likvidace státního podniku se 2. září 1993 konala dražba provozní jednotky státního podniku - velkoskladu ovoce a zeleniny v Pelhřimově. Nemovitosti vydražil P.K. (dále jen „vydražitel“).

3/ K zajištění pohledávky banky z úvěru poskytnutého M. Š. uzavřel vydražitel dne 10. ledna 1994 s Agrobankou Praha, a. s. (právní předchůdkyní navrhovatelky; dále jen „banka“) smlouvu o zřízení zástavního práva k nemovitostem.

4/ Státní podnik zanikl ke dni 1. června 1999 výmazem z obchodního rejstříku.

5/ Nemovitosti byly z vlastnictví vydražitele postupně převedeny na M. a J. Š.. Jmenovaní jsou jako

jejich spoluvlastníci evidováni i v katastru nemovitostí.

6/ Úvěr, zajištěný zástavním právem k nemovitostem, nebyl splacen. M. Š. byl pravomocným rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích zavázán bance dluh ze smlouvy o úvěru zaplatit. 7/ Žalobu (ze dne 14. února 2003), kterou se banka proti zástavní spoludlužnici J. Š. domáhala zaplacení úvěrové pohledávky s tím, že uspokojení této pohledávky se může domáhat jen z výtěžku prodeje zástavy (tj. nemovitostí), Okresní soud v Pelhřimově pravomocně zamítl s odůvodněním, že J. Š. není (spolu)vlastnicí nemovitostí, neboť vydražitel nedodržel zákonnou lhůtu pro doplacení nejvyššího podání, a proto se podle § 11 odst. 2 zákona č. [427/1990](#) Sb. pchod vlastnictví k nemovitostem na vydražitele od počátku zrušil. Ze stejného důvodu banka nebyla úspěšná ani v řízení o výkon rozhodnutí vedeném proti M. Š..

Odvolací soud – cituje § 761 odst. 2 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“), a odkazuje na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. února 2008, sp. zn. 28 Cdo 4968/2007 (jež je, stejně jako další rozhodnutí uvedená níže, veřejnosti dostupné na webových stránkách Nejvyššího soudu) – dovodil, že ustanovení § 75b obch. zák. lze aplikovat i na státní podnik. Přitom konstatoval, že ačkoliv je možné rozhodnout podle § 75b odst. 2 obch. zák. o zrušení zápisu o výmazu státního podniku z obchodního rejstříku a o obnovení jeho likvidace, zásadní podmínkou úspěšnosti takového návrhu je zjištění dosud neznámého (nového) majetku státního podniku.

Takovým majetkem však podle názoru odvolacího soudu nemůže být majetek, ke kterému měl státní podnik před svým výmazem právo hospodaření a který byl „s vědomím státního podniku“ vydražen podle zákona č. [92/1991](#) Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, a poté likvidátor státního podniku písemně potvrdil vydražiteli úhradu doplatku ceny za předmět dražby. Z uvedeného je dle odvolacího soudu zřejmé, že nejde o žádný dosud neznámý majetek státního podniku, o kterém by do svého zániku nevěděl. Naopak je postaveno najisto, že s tímto majetkem státní podnik disponoval v rámci tzv. velké privatizace. „Obdobně judikoval Nejvyšší soud ohledně majetku, o němž společnost (státní podnik) vymazaná z obchodního rejstříku v době výmazu vedla spor“, dodal odvolací soud, odkazuje na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. ledna 2009, sp. zn. 29 Cdo 1664/2007, ze dne 24. listopadu 2009, sp. zn. 29 Cdo 5033/2008, a ze dne 26. ledna 2011, sp. zn. 29 Cdo 5264/2009.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podala navrhovatelka dovolání, v němž co do jeho přípustnosti odkázala na § 237 odst. 1 písm. c/ občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), ve znění účinném do 31. prosince 2012, co do jeho důvodu pak odkázala na § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř.

Nesprávné právní posouzení spatřuje dovolatelka ve výkladu pojmu „dosud neznámý majetek“ ve smyslu § 75b odst. 2 obch. zák., přičemž tuto otázku pokládá za v rozhodování dovolacího soudu dosud jednoznačně nevyřešenou, z čehož dovozuje její zásadní právní význam.

Odvolací soud podle dovolatelky zvolil zjevně „rigorosně restriktivní“ výklad § 75b odst. 2 obch. zák., který „jde v konečném důsledku proti smyslu dotčeného ustanovení a záměru zákonodárce“.

Ze skutečností uvedených výše pod body 2/, 3/ a 5/ až 7/ dovolatelka vyvozuje, že „faktickým vlastníkem“ nemovitostí zůstal státní podnik. Zástavní právo bylo zřízeno platně v souladu s tehdy platnou právní úpravou a nadále trvá. Dovolatelka je tedy zástavní věřitelkou státního podniku a je oprávněna se uspokojit z výtěžku zpeněžení zástavy. Nemovitosti představují dosud neznámý majetek státního podniku zjištěný po jeho výmazu z obchodního rejstříku ve smyslu § 75b odst. 2 obch. zák., a proto je zde důvod pro postup podle tohoto ustanovení.

Dovolatelka uzavírá, že po skončení likvidace byl zjištěn nemovitý majetek ve vlastnictví státního podniku. Tento stav zřetelně zasahuje do práv nejen samotných „vlastníků“ zapsaných na příslušném listu vlastnictví, ale taktéž do jejich práv. Stav trvající právní nejistoty je dle názoru dovolatelky

možné odstranit toliko obnovením likvidace státního podniku. Úmyslem zákonodárce pak podle jejího názoru bylo zabránit právě případům, kdy po skončení likvidace je zjištěn dosud neznámý majetek a kdy tento stav zřetelně zasahuje do práv třetích osob.

Proto dovolatelka navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Druhá účastnice ve vyjádření k dovolání konstatuje, že nemovitosti, jež byly zprivatizovány v roce 1993, nelze považovat za nalezený majetek. Ztotožňuje se s právním názorem odvolacího soudu a navrhuje, aby Nejvyšší soud podané dovolání odmítl.

Zásadní právní význam usnesení odvolacího soudu Nejvyšší soud shledává - a v tomto rozsahu má dovolání za přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř. - ve výkladu pojmu „dosud neznámý majetek“ obsaženého v ustanovení § 75b odst. 2 obch. zák., když potud jde o otázku dovolacím soudem dosud bezezbytku nezodpovězenou.

Dovolání je důvodné.

Podle § 75b odst. 2 obch. zák., jestliže se zjistí dosud neznámý majetek po výmazu společnosti z obchodního rejstříku, rozhodne soud na návrh státního orgánu, společníka, věřitele nebo dlužníka o zrušení zápisu o jejím výmazu a o obnovení likvidace společnosti nebo o jejím vstupu do likvidace a jmenuje likvidátora. Po právní moci rozhodnutí zapíše rejstříkový soud do obchodního rejstříku, že došlo k obnovení společnosti, že společnost je v likvidaci a osobu likvidátora.

Podle § 761 odst. 2 obch. zák. ustanovení § 70 až 75 se použijí obdobně i na likvidaci jiných právnických osob než obchodních společností, jestliže nemají právního nástupce a z právních předpisů, jež je upravují, nevyplývá něco jiného.

V tomto znění byla obě citovaná ustanovení obchodního zákoníku účinná v době zahájení řízení v projednávané věci a doposud nedoznala změn.

Závěr odvolacího soudu, že § 75b odst. 2 obch. zák. lze aplikovat i na státní podnik, je správný.

To, že úprava likvidace obchodní společnosti se použije i na likvidaci státního podniku, se (vedle § 761 odst. 2 obch. zák.) - s účinností od 1. července 1997 - podává z ustanovení § 9 odst. 6 zákona č. [77/1997](#) Sb., o státním podniku. Lze dodat, že odkaz na ustanovení § 70 až § 75 obch. zák., původně obsažený v § 9 odst. 6 zákona č. [77/1997](#) Sb., o státním podniku, byl zákonem č. [103/2001](#) Sb. novelizován do podoby výše uvedené formulace, zahrnující i (v mezidobí do obchodního zákoníku doplněné) ustanovení § 75b obch. zák.

Do té doby platila úprava § 15 odst. 3 zákona č. [111/1990](#) Sb., o státním podniku, podle níž se - ve spojení s ustanovení § 761 odst. 3 obch. zák. (ve znění účinném do 30. června 1997) - likvidace státního podniku řídila ustanoveními § 27 až 27d zákona č. [109/1964](#) Sb., hospodářského zákoníku. I tehdy však ustanovení § 71 odst. 3 až 6, § 72, jakož i § 75 odst. 2 a 3 obch. zák. platila i pro likvidaci státního podniku.

Pro posouzení, zda je splněna podmínka zjištění dosud neznámého majetku státního podniku, se odvolací soud v projednávané věci dovolal obdobného použití judikatorního závěru Nejvyššího soudu, podle něhož majetek, o který společnost vymazaná z obchodního rejstříku v době výmazu vedla spor, zásadně nelze považovat za dosud neznámý majetek ve smyslu ustanovení § 75b odst. 2 obch. zák. (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. ledna 2009, sp. zn. 29 Cdo 1664/2007, ze dne 24. listopadu 2009, sp. zn. 29 Cdo 5033/2008, nebo ze dne 26. ledna 2011, sp. zn. 29 Cdo 5264/2009, která jsou veřejnosti dostupná na webových stránkách Nejvyššího soudu).

Argumentace tímto závěrem však v projednávané věci není příleňavá.

Je-li veden spor o majetek likvidované obchodní společnosti, jsou si tato společnost a její likvidátor vědomi existence (nebo alespoň možné existence) vlastnického práva likvidované společnosti k předmětnému majetku a s tímto vědomím přistupují ke skončení likvidace a k výmazu společnosti z obchodního rejstříku.

V projednávané věci však v době výmazu státního podniku z obchodního rejstříku (1. června 1999) ani kdykoli předtím, státní podnik spor o nemovitosti nevedl. Naopak státní podnik a jeho likvidátor vycházeli ze závěru, že právo státního podniku hospodařit s nemovitostmi (a vlastnické právo státu k nim) zaniklo dražbou. Správnost tohoto závěru závisí na posouzení relevantních skutkových okolností souvisejících s dražbou. Toto posouzení však odvolací soud s ohledem na svůj právní závěr neprovedl.

Jestliže právo hospodaření státního podniku (a vlastnické právo státu) k nemovitostem zaniklo v důsledku dražby, není zde dosud neznámého majetku státního podniku jako nezbytné podmínky postupu soudu podle § 75b odst. 2 obch. zák.

Jestliže však právo hospodaření státního podniku (a vlastnické právo státu) k nemovitostem nezaniklo a trvalo i ke dni výmazu státního podniku z obchodního rejstříku, jde právě o případ, kdy v souvislosti s uplatněním zástavního práva navrhovatelky byl zjištěn dosud neznámý majetek státního podniku. Konkrétně majetek, o němž se likvidátor, respektive další osoby jednající jménem státního podniku mylně domnívaly, že k němu státní podnik právo hospodaření nemá, neboť je pozbyl dražbou. Skutečnosti, z nichž je dovozováno, že k převodu vlastnického práva k nemovitostem nedošlo, totiž vyšly najevo až po výmazu státního podniku z obchodního rejstříku.

O dosud neznámý majetek ve smyslu § 75b obch. zák. přitom jde zejména v případech, kdy tento majetek nebyl (mylně) považován likvidovanou společností (popř. státním podnikem) za předmět jejího vlastnictví (práva hospodaření) k okamžiku skončení likvidace (§ 75b odst. 1 obch. zák.), nebo k okamžiku výmazu z obchodního rejstříku (§ 75b odst. 2 obch. zák.).

Jelikož závěr odvolacího soudu v projednávané věci o tom, že nemovitosti nelze pokládat za dosud neznámý majetek ve smyslu § 75b odst. 2 obch. zák., na němž napadené rozhodnutí spočívá, je předčasný, a tedy nesprávný, Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty za středníkem o. s. ř. zrušil.

Právní názor odvolacího soudu je pro odvolací soud závazný (§ 243d odst. 1 věta druhá o. s. ř.).

V dalším řízení se odvolací soud vypořádá především s předběžnou otázkou, zda v důsledku dražby přešlo vlastnické právo k nemovitostem na vydražitele. Pokud dospěje k závěru, že k přechodu nedošlo, vypořádá se dále s otázkou vzniku zástavního práva na základě smlouvy uzavřené nevlastníkem a z ní plynoucí otázkou aktivní věcné legitimace navrhovatelky.

(zdroj: www.nsoud.cz)

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušeni řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)